

ELINVOIMAOHJELMA 2022-2025

Toteumaraportti 31.12.2023

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 15.11.2021 § 115 Sastamalan kaupungin strategian ”Omannäköisen elämän Sastamala”. Strategiaan pohjautuen on valmisteltu uusi elinvoimaohjelma, jossa tähdätään veto- ja pitovoiman vahvistamiseen erityisesti elinkeino- ja työllisyyspoliittisin keinoin.

Elinvoimaohjelma koostuu neljästä painopisteestä:

- Osaava työvoima ja yrittäjyyden tukeminen
- Asuminen ja sijoittuminen
- Matkailu, kulttuuri ja tapahtumat
- Saavutettava Sastamala

Elinvoimaohjelman painopistealueille on määritetty tärkeimmät **tavoitteet** ja **toimenpiteet** vuosiksi 2022-2025.

Jokaiselle toimenpiteelle on nimetty vastuutaho, joka ottaa koordinointi-/organisointivastuun toimenpiteestä. Osalla toimenpiteistä on useampi toteuttaja tai ne tehdään yhteistyössä eri kumppanien kanssa. Vastuutaho huolehtii toimenpiteiden raportoinnista.

Elinvoimaisuuden tehokas edistäminen edellyttää eri sektoreilla tehtäviä samansuuntaisia toimenpiteitä. Toimenpiteiden toteutusta ja vaikuttavuutta raportoidaan puolivuositain. Elinvoimaohjelman etenemisestä raportoidaan kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle vuosittain.

Painopiste 1: Osaava työvoima ja yrittäjyyden tukeminen

Vahva toisen asteen koulutus sekä monipuolinen elinkeinorakenne ja runsas yrityskanta vahvistavat alueemme elinvoimaisuutta. Osaavan työvoiman saata-
vuus on yritysten kilpailukyvyn kannalta keskeisin haaste.

Teknologia ja digitalisaatio mahdollistavat erilaiset työn ja opiskelun muodot. Monipaikkaisuus lisääntyy. Väestö ikääntyy nopeasti, elinikä pitenee ja
huoltosuhde muuttuu. Useilla aloilla on pulaa osaavasta työvoimasta. Työperusteinen maahanmuutto lisääntyy.

Tavoite: Sastamalassa on osaavaa ja työkykyistä työvoimaa tukemassa yritysten kasvua ja alueen elinvoimaa.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Vastaamme yritysten tarpeisiin osaavan työvoiman saamiseksi ja tehostamme elinvoiman ekosysteemiä elinkeino- ja työllisyyspalveluiden, oppilaitosten ja työelämän kanssa yhteistyössä.	Työllisyys- ja elinkeinopalvelut Oppilaitokset	15 täsmäkoulutettua vuosit- tain alueen yrittäjien kanssa yhteistyössä
Toteuma 31.12.2023: Toteutunut Metallin osaajia -pilotit ja uutena käynnistetty ravintola-alan pilotit. Vuoden 2023 koulutettuja on ollut yh- teensä 17.		Tila: Toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Tarpeeksi aikaisessa vaiheessa toteutettavat rekrytointiprosessit ja selkeä si- säinen viestintä työntekijöille.	Kaupungin johto Henkilöstöjaosto	Sastamalan työnantajajaima- gon parantaminen ja osaa- vien työntekijöiden saannin turvaaminen
Toteuma 31.12.2023: Rekrytointiprosessit on pyritty aloittamaan pääsääntöisesti niin aikaisin kuin mahdollista. Rekrytointiprosessit vievät kuiten- kin suhteellisen paljon aikaa täyttölupa- ja hakuprosesseineen.		Tila: Osittain toteutunut

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Valmistaudumme ja vaikutamme TE2024 -uudistukseen.	Kaupungin johto	Edustus valtakunnallisissa työryhmissä
<p>Toteuma 31.12.2023: TE2024 -uudistuksen valmistelussa on oltu aktiivisia sekä valtakunnallisesti, maakunnallisesti että läntisen Pirkanmaan osalta. Pirkanmaa maakunnan laajuinen palvelustrategia valmistui keväällä 2023 ja Sastamala oli mukana koko Pirkanmaan työllisyysalueen valmistelussa aktiivisesti, mutta neuvottelutulos Tampereen kanssa ei johtanut maakunnallisen työllisyysalueen perustamiseen. Elokuussa päätökset Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen muodostamisesta tehtiin muiden läntisen alueen kuntien kanssa. Valmisteltiin yhteistoimintasopimus ja järjestämissuunnitelma, jotka toimitettiin lokakuun loppuun mennessä työ- ja elinkeinoministeriöön (TEM). Läntisen työllisyysalueen suunnitelma on hyväksytty TEM:ssä loppuvuodesta 2023 ja lupa jatkovalmisteluun on saatu.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Tuemme jatkuvaa oppimista sekä osaamisen kehittämistä kansalaisopiston monipuolisella tarjonnalla, kuten järjestämällä työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistäviä valmennuksia ja koulutuksia.	Sastamalan Opisto Työllisyyspalvelut	Koulutusten määrä vuosittain
<p>Toteuma 31.12.2023: Työllisyyspalvelut, Sastamalan opisto ja Sasky ovat yhteistyössä panostaneet mm. ukrainalaisten kotoutumiseen, suomen kielen opetukseen ja työllistymisvalmiuksien lisäämiseen. Kevään yhteistyön ja alkuvaiheen opetuksen tuloksena on alka-massa maahanmuuttajille sekä tutkintoon valmentava koulutus (TUVA, Saskyn kautta) että kotokoulutus (ELY). Lisäksi yhteistyössä opiston ja Saskyn kanssa on haettu ja saatu jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA:lta hankera-hoitus, jolla tuetaan jatkuvaa oppimista ja työhön pääsyä. Hanke on käynnistynyt syksyllä 2023 ja asiakasohjaukset on tehty. Työllisyyspalveluista on tehty vahvaa ohjausta myös julkisina työvoima- ja yrityspalveluina Pirkanmaan ELY:n hankki-miin valmennuksiin, jotka suunnattu työnhakijoille ml. yrittäjiksi aikovat.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Luomme kotoutumistoimen rakenteet koulutus- ja urapolkuineen.	Konsernihallinto	Kotoutumistoimen rakenteet luotu

<p>Toteuma 31.12.2023: Kotoutumistoimen rakenteita on valmisteltu ja valmistelu jatkuu lakiuudistusten myötä. Kunnan omat palvelurakenteet ovat edistyneet, mutta monialaisen yhteistyön rakenteet ovat kesken, koska hyvinvointialueen organisoituminen on vieläkin kesken eikä vastinpareja yhteistyörakenteiden luomiseksi ole Pirhasta saatu. Asia on edistynyt loppuvuodesta, mutta vastinpareja ei ole osoitettu Pirhan puolelta. Koulutuksenjärjestäjien kanssa koulutukset ovat käynnistyneet.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Vahvistamme työssäkäyvien osaamista mm kieli- ja digikoulutuksilla sekä avoimen yliopiston opintokokonaisuuksilla.	Sastamalan Opisto	Kurssitarjonta Osallistuneiden määrä
<p>Toteuma 31.12.2023: Kieli- ja digikursseja sekä avoimen yliopiston opintojaksoja on järjestetty suunnitelman mukaisesti. Esim. Johdatus oikeustieteen opintoihin ja oikeudelliseen ajatteluun, 9 opiskelijaa, keski-ikä 50,2 v. Suomen kielen kurssit ukrainan pakolaisille yhteensä 585 ot, kieliopetusta yhteensä 1385 ot. Digikoulutusta yht. 34 ot.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Kaupunki vastaa omistajaohjauksella yritysten osaajatarpeisiin kehittämällä ammatillisen koulutuksen tarjontaa työelämän tarpeita vastaavaksi.	Kaupungin johto Työllisyys- ja elinkeinopalvelut SASKY	Yritysten tyytyväisyys ammatillisen koulutuksen laatuun ja tarjontaan
<p>Toteuma 31.12.2023: Työelämälähtöiset koulutuspilottit on käynnistetty metalli- ja ravitsemisalalla. Molempien alojen pilotteja oli käynnissä koko vuoden 2023. Lisäksi suunniteltiin ja käynnistettiin ammatilliseen koulutukseen ohjaava työvoimakoulutuspilotti Kohti ammatillista koulutusta.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Korkeakoulu yhteistyön avulla varmistamme korkeakouluissa opiskelevien nuorten kytkeytymisen yrityksiin. Pyrimme jatkossakin saamaan maakuntakorkeakoulutoteutuksia Sastamalaan.	Elinkeinopalvelut TAMK	(Opinnäytetyöt ja harjoittelu- paikat yrityksissä) Muutettu mittari: Yritysyhteistyötapausten määrä

<p>Toteuma 31.12.2023: Opinnäytetöiden ja harjoittelupaikkojen osalta TAMKissa ei ole tietoa siitä, minkä kunnan alueella olevassa yrityksessä opiskelija tekee harjoittelun ja opinnäytetyön. Näitä ei kirjata missään vaiheessa järjestelmiin. Vuonna 2023 yhteistyötapauksia oli 122 kpl sisältäen mm. yrityksen pyyntöjä välittää opinnäytetyöpaikkailmoitus tai harjoittelupaikkailmoitus, osallistuminen tilaisuuksiin, hankekuviot, vierailut ja palaverit.</p>	<p>Tila: Toteutunut, jatkuu vuosittain</p>
---	---

Tavoite: Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ja työllistymisen helpottamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota varhaiskasvatuksen laatuun ja päivähoitopaikkojen riittävään määrään eri alueilla.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Kun kuntalaisen palvelutarpeeseen ei pystytä varhaiskasvatuksessa vastaamaan, kirjataan palaute ylös. Seuranta on tehtävä myös sen osalta, kuinka moni odottaa päivähoitopaikkaa ja miten pitkäksi odotus muodostuu. Tarvittaessa on ryhdyttävä toimiin päivähoitopaikkojen lisäämiseksi.</p>	<p>Sivistyspalvelut</p>	<p>Vastata palvelutarpeeseen ja parantaa työllisyyttä. Mittarina palautteet ja riittävä hoitopaikkojen määrä eri alueilla.</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Varhaiskasvatuksen jonotilannetta seurataan säännöllisesti ja palvelutarpeen muutoksiin reagoidaan välittömästi. Varhaiskasvatuksen paikkatilanne on erityisesti keskustan alueella ollut haastava. Sivistyslautakunta on keväällä 2023 laatinut selvityksen paikkatilanteesta. Tarkastelun pohjalta on linjattu syksyn 2023 varhaiskasvatusjärjestelyt keskustan alueella.</p>		<p>Tila: Toteutunut, jatkuu vuosittain</p>

Tavoite: Aloittavien ja toimivien yritysten kasvua sekä yritysten sijoittumista Sastamalaan tuetaan monipuolisilla, reaktiivisilla ja uudistuvilla elinkeinopalveilla.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Tarjoamme mikroyrityksille ketterää neuvontapalvelua liittyen investointi-, kriisi-, omistajavaihdos-, rekrytointi- tai kansainvälistymistilanteisiin palvelulupauksen mukaisesti.</p>	<p>Elinkeinopalvelut Työllisyyspalvelut</p>	<p>Asiakastyytyväisyys</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Neuvontapalvelua on annettu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, ja yritysyhdyspinnassa toimivien yhteinen palvelulupaus</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>

laadittiin työpajatyöskentelyn tuloksena syksyllä 2023. Asiakastyytyväisyyttä ei ole kerätty.		
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Tuemme yritysten perustamista tarjoamalla aloittaville yrittäjille perustamisneuvontaa.	Elinkeinopalvelut Pirkanmaan Uusyrittäjäkeskus ry	Neuvontaan osallistuneiden määrä Asiakastyytyväisyyskysely
Toteuma 31.12.2023: Asiakkaita koko vuonna 61. Ensimetrin tekemän asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan Sastamalassa toiminut neuvoja sai arvosanaksi 4,5/5.		Tila: Toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Kehitämme organisaatiomme yrityslähtöisyyttä järjestämällä asiakaspalvelukoulutuksen kaikille yritysryhmissä toimiville ja otamme sen myötä käyttöön yhteisen palvelulupauksen.	Konsernihallinto	Asiakaskokemuksen parantaminen Palvelulupaus otettu käyttöön
Toteuma 31.12.2023: Palvelulupauksen laatimiseen tähtäävä koulutus toteutettiin elo-syyskuussa 2023. Koulutus toteutettiin työpajamuotoisena ja siihen osallistui elinkeinopalvelujen, teknisen toimen ja maankäytön yritysryhmissä toimivia henkilöitä.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Vahvistamme nuorten työelämäyhteyksiä tukemalla nuorten työllistymistä.	Elinkeinopalvelut Alueen yritykset	120 kesätyöllistämistuettua nuorta vuodessa
Toteuma 31.12.2023: Kesätyöllistämistuki toteutettiin ensimmäistä kertaa kesätyösetelin muodossa, jolloin seteliin oikeutettu nuori etsii kesätyöpaikan, ja tuki maksetaan työllistävälle yritykselle. Setelirahaa varattiin 120 nuoren työllistämiseen. Hakemuksia hyväksyttiin kesäkuun loppuun mennessä 107 kpl. Tukea maksettiin hakemusten perusteella 99 nuoresta.		Tila: Osittain toteutunut

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Tuemme yritteliäisyyttä ja yrittäjyyskasvatusta tiivistämällä oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä.	Sivistyspalvelut Elinkeinopalvelut (Yrittäjyyskasvatusfoorumi)	Yhteiset toimenpiteet
Toteuma 31.12.2023: Kesätyötori järjestettiin keväällä 2023 ensimmäistä kertaa videototeutuksena. Yrittäjyyskasvatusfoorumissa on säännöllisesti koolla koulujen, yrittäjyhdistysten, 4H ja yritysten edustajat. Foorumin tehtävänä on yrittäjyyskasvatuksen koordinaointi Sastamalan alueella. Opinto-ohjaajien kanssa yhteistyön tiivistäminen on aloitettu. Toteutuksessa oli mukana myös kaupungin työllisyyspalvelut ml. Etsivä nuorisotyö.		Tila: Toteutunut (jatkuu vuosittain)
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Tuemme yritysten mahdollisuuksia osallistua kilpailutuksiin järjestämällä markkinavuoropuheluita sekä hankintainfoja.	Elinkeinopalvelut	Hankintatilaisuuksiin osallistuneiden yritysten määrä
Toteuma 31.12.2023: Koulukuljetusperiaatteisiin liittyen on järjestetty yritysten kuulemistilaisuus. Koulukuljetusten kilpailutuksiin liittyen on järjestetty markkinavuoropuhelu.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Kiinnitämme erityistä huomiota yritysvaikutusten arviointiin osana ennakkovai- kutusten arviointimenettelyä (EVA-menettely).	Elinkeinopalvelut	EVA-menettelyn hyödyntäminen yritysvaikutusten arvioinnin osalta Arviointien lukumäärä
Toteuma 31.12.2023: EVA-menettelyssä vastuu on toimialoilla, jotka päätöksiä tekevät. Koulukuljetusperiaatteiden osalta yritysvaikutusten arviointi tehtiin elinkeinopalvelujen toimesta. EVA-menettelyjä ei kuitenkaan ole edelleenkaan muuten juurikaan toteutettu.		Tila: Osittain toteutunut

Painopiste 2: Asuminen ja sijoittuminen

Maanhankinnalla, kaavoituksella ja kehittämistoimilla mahdollistetaan Sastamalassa vision mukainen oman näköinen elämä. Yritystonttien osalta maanhankinta keskitetään valtateiden läheisyyteen. Yritysten tarpeisiin vastataan nopealla hankekaavoituksella.

Tavoite: Huomioimme alueiden, yritysten ja asukkaiden erilaiset tarpeet monipuolisella, rohkealla ja innovatiivisella suunnittelulla.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Kytkemme Sastamalan Tampereen työssäkäyntialueeseen kaavoituksen ja siihen liittyvän maanhankinnan keinoin. Asumiseen ja elinkeinotoimintaan liittyvien kaavojen laadinta Vammalan ja Karkun asemien sekä valtateiden 11 ja 12 läheisyyteen.	Maankäyttö	Tontteja on tarjolla rautatieasemien ja valtateiden läheisyydessä Mittarina tarjolla olevien yritys- ja asumistonttien määrä alueilla
Toteuma 31.12.2023: Maa-alueita on hankittu yritystoiminnan tarpeisiin valtatie 12 ja Äetsäntien risteyksestä. Kaavoitus on aloitettu. Useita asumiseen liittyviä kaavahankkeita vireillä asema-alueiden ja valtatie 11 lähellä.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Kaavoitamme tontteja omannäköisen elämisen tarpeisiin (pientaloasumiseen koulujen ja rautatieasemien läheisyyteen sekä kerrostalotontteja keskustaan).	Maankäyttö	Tarjolla tontteja koulujen ja rautatieasemien läheisyydessä Mittarina uusien asuntojen määrä
Toteuma 31.12.2023: Asuntorakentamisen tontteja on tarjolla useissa kohteissa. Vehmaistenkadun asemakaava on valmistunut Vareliuksen koulun läheisyyteen, 18 uutta omakotitonttia. Pororannan kerrostalokaava on valmistunut (kolme kerrostalotonttia rannassa). Meijerin kaava on valmistunut (kaksi kerrostalotonttia rannassa). Keikyän koulun kaavoituksen yhteydessä kaavoitettiin yksi omakotitontti. Maisemakylän 2-vaiheen asemakaava valmistui vuonna 2023. Kaavassa osoitettiin tontit 26 omakotitalolle. Useita erilaisia asuinalueiden kaavoja on vireillä, joista Pikku-Italian pientaloalueen osa-alue ja maisemakylät 1-vaiheen laajennus saataneen myyntiin vuonna 2024. Vuonna 2022 myytiin 12 omakotitonttia ja varattiin 22 omakotitonttia.		Tila: Toteutunut, jatkuu vuosittain

<p>Vuonna 2022 asuntoja rakentui 23. Vuonna 2023 myytiin 8 omakotitonttia ja varattiin 10 omakotitonttia ja yksi rivitalotontti. Vuonna 2023 rakentui 21 asuntoa.</p>		
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Nostamme vuosittain yhden kärkikohteen markkinointiin. Otamme käyttöön markkinoitavien alueiden tarinallistamisen.</p>	<p>Maankäyttö Markkinointi Elinkeinopalvelut</p>	<p>Sastamalan tonttitarjonnan näkyvyys mediassa Mittarina nettisivujen kävijäseuranta</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Tonttimarkkinoinnin kärkikohteena ovat vuosina 2022-2023 olleet Vehmaistenkadun asuntoalue, Maisemakylän tontit ja Pororannan kerrostalotontit. Markkinointia on tehty lehdistä / sähköisessä mediassa, tapahtumissa ja Vehmaistenkadulla järjestetyssä tonttipäivässä.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Tuemme elinkeinotoiminnan kehittymistä joustavalla hankekaavoituksella.</p>	<p>Maankäyttö</p>	<p>Nopea reagointi elinkeinotoiminnan tarpeista syntyviin kaavoitustarpeisiin Mittarina kaavahankkeen kesto</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Meijerin alueen hankekaava valmistui aikataulun mukaisesti vuoden 2023 alussa. Kaavoitus aloitettiin vuoden 2022 alussa. Meijerin hankkeen rakennusprojekti on käynnistetty kesällä 2023.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Kehitämme muuttajapalveluita helpottamaan paikkakunnalle sijoittumista.</p>	<p>Maankäyttö Elinkeinopalvelut Markkinointi</p>	<p>Muuttajapalvelut kotisivuilla Softlanding service yrityksille</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Muuttajapalveluita kotisivuille ei ole vielä toteutettu.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>

<p>Yritysten softlanding-palvelua on kehitetty Sastamalan Buusti-hankkeessa. Yrityksen sijoittumisprosessin haasteet on selvitetty ja etsitty palveluntuottajat ja tahot, jotka vastaavat näihin tarpeisiin.</p> <p>Työn alla on vielä yhteinen toimintamalli ja prosessien kehittäminen toimiviksi sisäisesti ja ulkoisesti. Palvelun muotoilu, testaaminen ja pilotointi tekemättä.</p>	
---	--

Tavoite: Kehitämme keskustan sekä muiden alueiden vetovoimaa.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Jatkamme Pororannan ja Kaalisaaren puistoalueiden kehittämistä matkailukohteeksi lapsille ja nuorille.</p>	<p>Maankäyttö Tekninen toimi Matkailu</p>	<p>Vaiheittainen kehittäminen</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Pororannan asemakaava valmistui 2022.</p> <p>Aluetta on kehitetty vaiheittain. Uusi huoltorakennus on valmis. Ulkokuntosali ja nuotiopaikka ovat valmiit. Kaalisaaren uimahyppytorni on valmis. Leikkipuiston osalta suunnittelua on valmisteltu, tarkoitus on rakentaa kahdessa osassa vuosina 2024-2025 alueelle matkailijoita ja asukkaita palveleva laadukas leikkipaikka.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Toteutamme torin kunnostamisen ja toiminnallisen kehittämisen.</p>	<p>Maankäyttö Tekninen toimi</p>	<p>Torin kehittäminen ja kunnostaminen valmiina</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Torin kunnostaminen on valmistunut kesäkuussa 2023. Esiintymislavan suunnittelu on tehty ja se on tarkoitus toteuttaa alkuvuodesta 2024.</p> <p>Torin toiminnallisen kehittämisen suunnittelua on aloitettu vuoden 2022 lopussa yli organisaatorajojen koostuvassa työryhmässä, jossa on teknisen toimen, kulttuurin, matkailun ja elinkeinopalvelujen edustus. Toiminnallista kehittämistyötä tehdään vaiheittain.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Toteutamme viihtyisyyttä lisääviä toimenpiteitä eri puolilla Sastamalaa yhdessä yhdistysten kanssa</p>	<p>Tekninen toimi Sivistystoimi Maankäyttö Yhdistykset</p>	<p>Siistitään taajamien ja maaseutualueiden maisemia Uudistetaan viheralueita. Lisätään ulkona tapahtuvia harrastusmahdollisuuksia Mittarina tehtyjen toimenpiteiden määrä</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Erilaisia raivaustalkoita järjestettiin yhdistysten ja yksityisten henkilöiden kanssa monessa kohteessa, esimerkiksi Vammalan Siikasuolla ja Suodenniemellä. Muita ympäristön viihtyisyyttä lisääviä toimenpiteitä: Karkun kyläyhdistys siirretti kaupungin kustannuksella Riihipuistoon Karkun Markan patsaan, Karkun Puutarhakylän lampi ympäristöineen kunnostettiin, Malvanojan kävelysillat uusittiin Pehulassa. Osallistuvan budjetin avulla rakennettiin Sastamalan ensimmäistä koirapuistoa Kallialaan. Aluetta siistittiin talkoilla. Suodenniemellä Murhakallion koivikossa järjestettiin yhteistyössä 4H:n ja Mhy Pirkanmaan kanssa Mouhijärven ja Suodenniemen koululaisille teemapäivä.</p> <p>Haitallisten vieraslajien torjuntaan on osallistettu asukkaita, mm. soolotalkoot-kohteilla Varilassa ja lisassa sekä järjestämällä kahdet jättipalsamin kitkentätalkoot Keikyässä ja Mouhijärvellä. Lisäksi järjestettiin yhdet opiskelijayhteistyötalkoot vieraslajien torjuntaan Mouhijärvellä.</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>

Painopiste 3: Matkailu, kulttuuri ja tapahtumat

Sastamala on tunnettu ja tunnistettu kulttuuri- ja matkailukaupunki, jonka laadukkailla ja hyvin erilaisia kohderyhmiä tavoittavilla kohteilla ja tapahtumilla luomme kaupunkiin sekä pito- että vetovoimaa. Kaupunkimarkkinoinnissa kulttuuritarjonnalla ja sen luomalla matkailulla on merkittävä rooli, koska kaupungissa vierailleelle syntyy Sastamalasta aivan erilainen omakohtainen tunnejälki, kuin mitä pelkkää markkinointia nähneellä. Tapahtumiin ja matkailualan palveluihin satsaamalla varmistamme, että tunnejälki on positiivinen. Rungas kulttuuri- ja matkailutarjonta tuo kaupunkiin rahaa, lisää työpaikkoja ja investointeja, mutta tarjoaa myös paikallisille asukkaille hyvinvointia ja paikallisen tarjonnan laajempaa kirjoa.

Tavoite: Mahdollistamme ja edesautamme kolmannen sektorin kulttuuri- ja tapahtumatuotantoa sekä matkailun palvelutarjontaa.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Luomme mallin (kolmannen sektorin) tapahtumatoimijoiden neuvontaan.</p> <p>Päivitämme tapahtumatoimijan oppaan, jotta tapahtumat järjestetään noudattaen ajantasaista lainsäädäntöä ja turvallisuusohjeita kestävän kehityksen periaatteet huomioiden.</p>	<p>Elinkeinopalvelut Kulttuuripalvelut</p>	<p>Malli luotu</p> <p>Opas päivitetty</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Toteuttaminen vasta myöhemmin.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
<p>Otamme käyttöön välitilamallin (= tyhjien tilojen antaminen kolmannen sektorin käyttöön) Sastamalassa</p>	<p>Kulttuuripalvelut Tilakeskus</p>	<p>Malli otettu käyttöön</p>
<p>Toteuma 31.12.2023: Toteuttaminen vasta myöhemmin.</p>		<p>Tila: Ei toteutunut</p>

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Täydennämme julkisia palveluja tukemalla kolmannen sektorin toimijoita.	Kulttuuripalvelut Liikuntapalvelut Nuorisopalvelut	Yhdistysten aktiivisuus
Toteuma 31.12.2023: On jaettu hakemusten perusteella vuosi- ja kohdeavustukset, yleishyödyllisessä käytössä olevien rakennusten korjausavustukset. Tehty yhteistyötä esim. tapahtumien järjestämisessä, yhteistyösopimukset.		Tila: Osittain toteutunut

Tavoite: Toteutamme Hinku-toimenpiteenä pyöräilyreittien kehittämisen osana kestävä matkailua ja suurempaa verkostoa.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Toteutamme pyöräilyreittien viitoituksen ja tuomme yhteismarkkinoinnin kautta esiin palveluita.	Elinkeinopalvelut Yhdyskuntatekniikka	Viitoitus tehty
Toteuma 31.12.2023: Odotamme viitoituslainsäädännön korjauksia ja yhteistä toteutusta sekä rahoitusta muiden Järvien reittien kuntien kanssa. Osallistuimme yhteiseen Visit Tampereen toteuttamaan Järvien reittien markkinointiin Sata syytä matkailla Suomessa – kampanjassa. Työ jatkuu.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Pidämme pyöräilyn mukana yhtenä matkailun teemana ja osallistumme yhteistyössä lähialueiden pyöräilyhankkeisiin.	Elinkeinopalvelut	Olemme mukana keskeisimmässä hankkeissa
Toteuma 31.12.2023: Pyöräily on näkynyt markkinoinnin teemoissa ja oltu mukana alueen hankkeissa.		Tila: Toteutunut

Tavoite: Edistämme kuntalaisten kulttuurihyvinvointia ja kulttuurin saavutettavuutta toimimalla aktiivisesti maakunnallisissa, valtakunnallisissa sekä kansainvälisissä matkailu- ja kulttuuriverkostoissa.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Olemme mukana kulttuurin kehittämishankkeissa ja Operaatio Pirkanmaa -hankkeessa.	Kulttuuripalvelut	Olemme mukana keskeisimmässä hankkeissa
Toteuma 31.12.2023: Oltu mukana seuraavissa: Operaatio Pirkanmaa, Kulttuuri ja taide virtaa, Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla, Culture Up.		Tila: Toteutunut, Operaatio Pirkanmaa –hanke jatkuu vuoden 2024
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Otamme käyttöön hyvinvointilähetteen ja kulttuurikummitoiminnan yhteistyössä sote-sektorin kanssa.	Kulttuuripalvelut Elämänlaatu palvelut	Hyvinvointilähete ja kulttuurikummitoiminta otettu käyttöön
Toteuma 31.12.2023: Kulttuurilähetettä on pilotoitu yhteistyössä perheneuvolan, Sastamalan Opiston ja Musiikkiopiston kanssa.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Edistämme kulttuuripalveluiden saavutettavuutta (fyysinen, henkinen, taloudellinen).	Kulttuuripalvelut	Saavutettavuussuunnitelma tehty
Toteuma 31.12.2023: Vuoden 2023 aikana on osallistuttu Operaatio Pirkanmaa -hankkeen järjestämään koulutukseen Kestävää pirkanmaalaista kulttuuria.		Tila: Osittain toteutunut, jatkuu

Tavoite: Tuomme matkailunäkökulmaa kaupungin toimintaympäristön kehittämiseen liittyen esimerkiksi kaavoitukseen, reitistöihin ja turvalliseen opastukseen osallistamalla matkailuun liittyvään kaupungin kehitystyöhön eri osa-alueilla.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Olemme matkailun asiantuntijana mukana erilaisissa kokoonpanoissa.	Elinkeinopalvelut Kulttuuripalvelut	Matkailunäkökulma huomioitu
Toteuma 31.12.2023: Matkailu on ollut mukana mm. Kokemäenjoen kunnostamisen hankkeessa Sastamalan edustajana. Matkailu, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä yhdyskuntatekniikka käyvät vuoropuhelua yhteisissä asioissa.		Tila: Toteutunut

Tavoite: Vahvistamme Sastamalan Kirjapääkaupunkiutta.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Kehitämme kirjakorttelikonaisuutta ja selvitämme ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuksia mm. Herra Hakkaraisen talon remontointiin.	Elinkeinopalvelut Tekninen toimi	Rahoitusmahdollisuudet selvitetty
Toteuma 31.12.2023: Herra Hakkaraisen talon julkisivuremontti on toteutettu kesällä 2023. Näyttelyn ja autopihan korjaukset on tehty keväällä ja kesällä 2023. Ulkopuolista rahoitusta ei ole ollut mahdollista hyödyntää normaaliin peruskorjaukseen. Näyttelyn korjaukset jatkuvat vuonna 2024.		Tila: Osittain toteutunut

Tavoite: Jatkamme alueen kattomarkkinointia ja markkinointiyhteistyötä VisitTampereen kanssa.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Koordinoimme kulttuurikohteiden, tapahtumien ja matkailukohteiden yhteismarkkinointia.	Elinkeinopalvelut Kulttuuripalvelut	Yhteismarkkinoinnin vaikuttavuus

<p>Toteuma 31.12.2023: Yhteismarkkinointikampanja on toteutettu alkukesästä maksullisena kärkitoimijoiden kesken sekä alueen kattomarkkinointia ympäri vuoden, painottuen kesään ja loma-aikoihin.</p> <p>Talviaktiviteettien videot on tuotettu kevättalvella 2022 ja julkaisu talvella 2023 (ennen vuodenvaihdetta kaksi ja kolmas myöhemmin talvella).</p>		<p>Tila: Toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Olemme mukana VisitTampereen markkinointiyhteistyössä mm. DataHub-palvelun kautta.	Elinkeinopalvelut Kulttuuripalvelut	Uudet kanavat käytössä
<p>Toteuma 31.12.2023: Sastamalan kohteita on ollut ilmoitettuna 19 yritystä ja 45 tuotetta.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>

Painopiste 4: Saavutettava Sastamala

Toimiva paikallisliikenne palvelee asukkaiden lisäksi oppilaitoksia ja mahdollistaa opiskelijoiden työharjoittelupaikat paikallisissa yrityksissä. Nopea ja tiheä junayhteys edesauttaa sekä opiskelijoiden että työntekijöiden liikkumista sekä lisää viihtyvyyttä ja alueen vetovoimaa. Nopeat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat paikasta riippumattoman työn tekemisen.

Tavoite: Sastamala on kiinteä osa Tampereen työssäkäyntialuetta. Kehittyneet liikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan liikkumisen.

Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Teemme edunvalvontaa valtateiden 11 ja 12 kehittämiseksi. Edistämme osaltamme keskeisten liikenneväylien turvallisuutta ja liikennöitävyyden parantamista.	Kaupungin johto / Tekninen toimi	Käynnistyneet suunnitelmat / toimenpiteet
Toteuma 31.12.2023: Valtatien 11 kehittämiseksi on alueen kuntien ja maakuntien liittojen kesken tehty 2023 selvitys valtatie tilanteesta ja esitetty kehittämistarpeet. Tehtyä materiaalia on toimitettu eteenpäin ja sovittu edunvalvonnan jatkotoimenpiteistä. Vt11 kehittämisselvitys ja vt12 yhteysväliselvitys ovat käynnissä ja kaupungin edustaja on niissä mukana.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Teemme edunvalvontaa junaliikenteen vuorojen tihentämiseksi joko lähijunaliikennettä käynnistämällä tai kaukojunavuoroja lisäämällä.	Kaupungin johto / Maankäyttö	Liikennevuorojen määrä
Toteuma 31.12.2023: Sastamalan kaupungin tilaama Sastamalan raideliikenteen ja asemanseutujen selvitys valmistui kesäkuussa 2021. Tämä selvitys osoitti lähijunaliikenteen tarpeen ja toteuttamismahdollisuudet. Selvitykseen liittyviä tietoja on jaettu eteenpäin maakunnan ja valtakunnan tasolla. Myös Väylävirasto on aktivoitunut 2022 ja suunnittelee Vammalan aseman osalle merkittäviä parannustoimia (laituripolku ja alikulku), jotka edesauttavat junavuorojen lisäämistä ja lähijunaliikenteen tuloa. Suunnittelu ei kuitenkaan käynnistynyt vielä vuonna 2023. Lähijunaliikenteen toteuttamista myös Rauman suuntaan on suunniteltu ja valmistelussa on Sastamala ollut mukana.		Tila: Osittain toteutunut
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Parannamme joukkoliikenteen vaikuttavuutta ja saavutettavuutta (esim. palveluliikenne, paikallisliikenne, käyttöoikeussopimukset, markkinaehtoinen liikenne sekä liityntäpysäköinti).	Joukkoliikenteestä vastaava	Tehdyt toimenpiteet ja käynnistetyt kokeilut

Toteutamme uusia reittejä paikallisliikennepilotteina.		
<p>Toteuma 31.12.2023: Junayhteyspilotti toteutettiin syksyllä 2022 Mouhijärveltä Karkun asemalle, mutta matkustajamäärä jäi hyvin vähäiseksi. Palveluliikennettä on toteutettu koulukuljetusten yhteydessä uuden kilpailutuksen ja sopimuskauden myötä. Paikallisliikenne kilpailutettiin alkuvuonna 2023 ja uusi sopimus tuli voimaan elokuussa 2023. Kilpailutuksessa tavoiteltiin rautatieyhteyksien parantamista, reittien vakioimista ja aikataulujen selkeyttämistä. Käyttöoikeussopimuksissa on otettu käyttöön optioita yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, jonka kanssa muutenkin on käyty aktiivista vuoropuhelua joukkoliikenteen edistämiseksi.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>
Toimenpide	Vastuutaho(t)	Tavoite / mittari
Varmistamme valokuituverkon kattavuuden neuvottelemalla rakentajien kanssa.	Kaupungin johto / Tekninen toimi yhteistyössä operaattoreiden kanssa	Verkon kattavuus ja toteutetut yhteishankkeet
<p>Toteuma 31.12.2023: Yritysalueiden ja uusien alueiden osalta on toimiva yhteistyö yhdyskuntatekniikan ja Lounean välillä valokuituverkon laajentamiseksi uusille alueille.</p>		<p>Tila: Osittain toteutunut</p>